

“TASDIQLAYMAN”

Rektor

T. Teshabayev

30 avgust 2024 y.

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETIDA TA'LIM JARAYONINI KREDIT-MODUL TIZIMIDA TASHKIL ETISH BO'YICHA AKADEMIK QOIDALAR

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu Akademik qoidalar Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti(keyingi o'rinlarda - Universitet)da o'quv jarayoniga Kredit to'plash va ko'chirishning Yevropa tizimi (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS) asosida ta'limning kredit-modul tizimini joriy etish tartibini belgilaydi.

2. “Akademik qoidalar” O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23 sentyabrdagi O'zRQ-637 “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrdagi PF-5847-son “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi, 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son “2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida”gi farmonlari, 2021-yil 24-dekabrdagi PQ-60-son “Davlat oliy ta'lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi, 2021-yil 24-dekabrdagi PQ-61-son “Davlat oliy ta'lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 20-iyundagi “Oliy ta'lim muassasalariga o'qishga qabul qilish, talabalar o'qishini ko'chirish, qayta tiklash va o'qishdan chetlashtirish tartibi to'g'risidagi nizomlarni tasdiqlash haqida”gi 393-son, 2020-yil 31-dekabrdagi “Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish bilan bog'liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi 824-son qarorlari, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqangan “Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida”gi Nizom, 2020-yil 30-iyundagi 357-sonli “2020-2021 o'quv yilidan ta'lim jarayonini kredit-modul tizimiga o'tishi to'g'risida”gi, 2021-yil 26-avgustdagi 372-sonli “Oliy ta'lim muassasalarida “Oliy ta'lim jarayonlarini boshqarish - HEMIS” axborot tizimini joriy etish to'g'risida”gi, 2021-yil 16-iyuldagi “Oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida”gi 311-sonli, 2022-yil 15-avgustdagi 271-sonli “Respublika oliy ta'lim muassasalari va akademik litseylarda 2022/2023 o'quv yilini boshlash to'g'risida”gi buyruqlari asosida ishlab chiqilgan hamda Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida talabalarni o'qishga

qabul qilish, o'zlashtirish, talabalar safidan chiqarish, tan olish va sertifikatlash (universitet talabalarining "hayot sikli") tartibini belgilaydi.

3. O'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etishning tashkiliy masalalariga oid ma'lumotlar, jumladan, ta'lim dasturi, fanlar katalogi, akademik mobillikni ta'minlash, kreditlarni tan olish va ko'chirib o'tkazishga taalluqli hujjatlar hamda diplomga ilovaning shakllari, shuningdek, akademik mobillik davrida talabaning bilim darajasini aniqlash bo'yicha ko'rsatkichlar va boshqa zarur hujjatlar O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan Respublika oliy ta'lim kengashi bilan birgalikda ishlab chiqilgan va tasdiqlangan shakllarda yuritiladi

2-bob. Asosiy tushunchalar

4. Ushbu Akademik qoidalarda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

GPA (Grade Point Average) — ta'lim oluvchining dastur bo'yicha o'zlashtirgan ballari o'rtacha qiymati bo'lib, u quyidagi formula yordamida hisoblanadi:

$$GPA = \frac{K_1 * U_1 + K_2 * U_2 + K_3 * U_3 \dots + K_n * U_n}{K_1 + K_2 + K_3 \dots + K_n}, \quad \text{bunda:}$$

K — har bir fan/modulga ajratilgan kreditlar miqdori;

U — har bir fan/modul bo'yicha talaba to'plagan baho;

akademik mobillik — universitet talabalarining muayyan vaqt mobaynida respublika hududidagi yoki chet eldagi boshqa bir oliy ta'lim muassasasiga o'qish maqsadida borishi;

mobillik dasturi — ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasasi o'rtasida o'zaro ta'lim to'g'risidagi kelishuv asosida tashkil etilgan akademik mobillik dasturi;

kredit — ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba tomonidan muayyan fan bo'yicha o'zlashtirilgan o'quv yuklamasining o'lchov birligi. Kreditlar qoidaga muvofiq butun, kasr sonlarda ifodalanishi mumkin;

kreditlarni berish — malaka yoki uning alohida qismlariga qo'yilgan talablarga muvofiq erishilgan ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba yoki boshqa ta'lim oluvchilarga kreditlarni rasmiy taqdim etish jarayoni;

kreditlarni ko'chirish — talabalarining akademik mobilligini ta'minlash maqsadida bir oliy ta'lim muassasasi ta'lim dasturi bo'yicha olingan kreditlarni boshqa oliy ta'lim muassasasiga ko'chirish va tan olish;

kredit to'plash — ta'lim elementlarini o'zlashtirish va boshqa yutuqlarga erishish natijasida taqdim etiladigan kredit birliklarini to'plash;

talabaning shaxsiy ta'lim traektoriyasi — talaba tomonidan tanlangan hamda unga ketma-ketlikda bilimlar to'plash va xohlagan kompetensiyalar yig'indisiga ega bo'lish imkoniyatini beradigan yo'nalish (marshrut). Ta'lim traektoriyasi institutsional hujjatlar va yo'riqnomalar yordamida tuzilishi hamda turli ta'lim traektoriyalari natijada bir xil malaka olishga olib kelishi mumkin;

ta'lim dasturi — bakalavriat ta'lim yo'nalishi yoki magistratura mutaxassisligi bo'yicha o'quv jarayonini amalga oshirishga mo'ljallangan ta'limning asosiy xususiyatlari (hajmi, mazmuni, rejalashtirilgan natijalar), tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlar, fan dasturlariga quyilgan umumiy talablar, shuningdek, ta'limni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur bo'lgan axborot-resurs va o'quv-metodik ko'rsatmalar majmui;

ta'lim dasturi katalogi — oliy ta'lim muassasasi tavsifi, kredit-modul tizimiga kirish, mavjud bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari, xizmatlar va resurslar, o'quv fanlari dasturlari, aniq ta'lim dasturlari elementlari tavsifi to'g'risidagi axborot;

ta'lim natijalari — talaba tomonidan o'zlashtirilgan va baho bilan tasdiqlangan malaka darajasini aks ettiradigan, ta'lim jarayonini muvaffaqiyatli tugallagach talaba o'zlashtirgan ko'nikmalar va ularni amalda bajarish qobiliyatining tavsifi;

o'qish yuklamasi — talaba tomonidan o'quv faoliyatining barcha turlari — ma'ruza, amaliy mashg'ulot, seminar, laboratoriya ishi, kurs loyihasi (ishi), amaliyot va mustaqil ishni amalga oshirish asosida kutilgan o'quv natijalariga erishish uchun zarur bo'lgan soatlar hajmi;

ro'yxatga olish xizmati — ta'lim jarayonini boshqarish axborot tizimlari va dasturiy mahsulotlardan foydalanib professor-o'qituvchilar, xodimlar va talabalar bo'yicha ta'lim jarayoniga oid ma'lumotlar bazasini shakllantirishni, shuningdek, talabalarning barcha o'quv natijalarini ro'yxatga olish, bilimini nazorat qilish hamda ularning akademik reytingini hisoblashning barcha turlarini tashkil etishni nazarda tutuvchi xizmatlar;

ta'lim elementlari — ta'lim dasturining bir qismi bo'lib, ta'lim olish natijalariga erishish va ta'lim dasturida ko'rsatilgan bilimlarni o'zlashtirishga ko'maklashuvchi o'qitish turi;

transkript — ta'lim olishning tegishli davrida o'zlashtirilgan kreditlar va baholarning harf va raqamlardagi ifodasi ko'rsatib o'tilgan fanlar ro'yxatini o'z ichiga olgan belgilangan shakldagi hujjat.

3-bob. Ta'lim dasturi tuzilmasi

5. O'quv yili uchun ta'lim dasturi tuzilmasi bir yoki bir nechta modullardan iborat ta'lim elementlaridan tashkil topgan bo'lib, Universitet kengashi tomonidan tasdiqlanadi. Ta'lim dasturi auditoriya mashg'ulotlari, ilmiy loyihalar, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish amaliyoti va boshqa ta'lim elementlaridan iborat bo'lishi mumkin.

6. Ta'lim dasturi tuzilmasi uning har bir ta'lim elementiga mos keladigan ta'lim olish natijalari (kamida 6 ta ko'rsatkich)ni ko'rsatgan holda bir akademik o'quv yiliga 60 kredit mos kelishini hisobga olib ishlab chiqiladi. Ta'lim dasturida kreditlarning miqdori o'quv yuklamasi asosida ko'rsatiladi.

7. Talabalarning ta'lim dasturini muvaffaqiyatli o'zlashtirishi hamda talab qilingan malakaga ega bo'lishi uchun talablar aniq belgilanadi. O'zlashtirish qoidalari tanlangan ta'lim dasturi bo'yicha o'qitishning turli bosqichlari uchun belgilangan kreditlar miqdorida yoki kreditlar oralig'ida ifodalanishi mumkin.

8. Ta'lim dasturining talabalar tomonidan muvaffaqiyatli bajarilishiga yordam berish uchun Universitetning tegishli bo'linmalari va xodimlari, jumladan, Ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi, fakultet tegishli dekan o'rinbosarlari, tyutor tomonidan maslahat va tushuntirishlar berib boriladi. Maslahat doirasida talabalarga ta'lim olish natijasida erishgan yutuqlar va tajribani tan olish imkoniyatlari tushuntiriladi.

9. Universitet ta'lim dasturi katalogi va o'qitish sharoitlari to'g'risidagi batafsil ma'lumotlar hamda dolzarb axborotni oliy ta'lim muassasasi veb-sahifasiga qulay yuklanadigan formatda o'quv yili boshlanishidan kamida bir oy oldin joylashtirib, e'lon qilib boriladi.

10. Ta'lim dasturi va uning elementlarini amalga oshirishga mas'ul o'qituvchilar ta'lim dasturida ko'rsatilgan o'qitish natijalari bilan dars berish va baholash jarayoni o'rtasidagi muvofiqlikni ta'minlashlari lozim. O'qitish natijalari, dars berish va baholash jarayoni o'rtasidagi ushbu konstruktiv bog'liqlik ta'lim dasturlariga qo'yiladigan muhim talab hisoblanadi.

Ta'lim elementlarining amalga oshirilishiga mas'ul professor-o'qituvchilar ta'lim dasturida ko'rsatilgan natijalar bilan ta'lim berish hamda baholash jarayonlari o'rtasidagi mutanosiblikni ta'minlaydi.

4-bob. O'quv jarayonini rejalashtirish, monitoring olib borish va ta'lim sifatini ta'minlash

11. O'quv jarayoni o'quv va nazorat tadbirlari majmuini o'z ichiga oladi. O'quv tadbirlarida barcha turdagi auditoriya mashg'ulotlari, amaliyot va mustaqil ishlarning tashkil etilishi nazarda tutiladi. Nazorat tadbirlari ta'lim oluvchilarning o'quv rejasidagi tegishli fanlar bo'yicha bilimlarni o'zlashtirishini va ularning natijalarini baholashni nazarda tutadi.

12. O'quv jarayoni talabalar, ish beruvchilar, o'qituvchilar va ma'muriyat o'rtasida ochiq muloqot shaklida talabaga yo'naltirilgan yondashuv asosida ta'lim standartlarini inobatga olgan holda rejalashtiriladi. Ushbu jarayonda ish beruvchilar va talabalarning talab va istaklari muhokama qilinadi. Barcha manfaatdor tomonlar ta'lim dasturining yaratilishi va o'zlashtirilishi bo'yicha o'tkaziladigan muhokamaga jalb etilishi mumkin. Bunday bahslarda talabalar vakillari ovoz berish huquqi orqali ishtirok etishlari mumkin.

13. O'quv jarayonini rejalashtirish quyidagi bosqichlardan iborat bo'ladi:

namunaviy o'quv rejasi va fanlar katalogini ilg'or xorijiy ta'lim tajribasi asosida respublika iqtisodiyoti tarmoqlarida amalga oshirilayotgan islohotlar, kadrlar iste'molchilari talablari va milliy qadriyatlarni e'tiborga olgan holda ishlab chiqish hamda qo'shimcha ravishda tanlov fanlar katalogini shakllantirish, mahalliy va xorijiy yangi avlod adabiyotlariga tayangan holda fanlar katalogi bo'yicha namunaviy fan dasturlarini ishlab chiqish;

fanlarning ishchi dasturini (sillabusni) ishlab chiqish;

o'quv rejasi va tanlov fanlari ro'yxatiga mos ravishda guruh murabbiyi yordamida o'quv-metodik bo'lim (boshqarma) va fakultet dekani nazorati ostida har bir talabaning shaxsiy ta'lim traektoriyasini shakllantirish;

ishchi o'quv rejalarini tuzish;

o'quv jarayoni jadvalini tuzish;

akademik guruhlar bo'yicha o'quv mashg'ulotlari jadvalini tuzish.

14. Semestr davomida talaba tomonidan to'planishi lozim bo'lgan kreditlar miqdori o'quv rejasida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarini o'z ichiga oladi. Majburiy fanlar tarkibi va ularni o'rganishga ajratiladigan kreditlar miqdori tayanch oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikda belgilanadi. Tanlov fanlari tarkibi va ularni o'rganishga ajratiladigan kreditlar miqdori Universitet tomonidan mustaqil belgilanadi. Talabalar shaxsiy ta'lim traektoriyasida belgilangan tanlov fanlari doirasida fanlarni mustaqil tanlashi mumkin.

15. O'quv yili davomiyligi 36 haftagacha bo'lib, shundan 30 haftasi akademik davrga, 2 haftasi fanlarni tanlash uchun ro'yxatdan o'tishga, 4 haftasi attestatsiyalarga ajratiladi. O'quv yili davomiyligi o'quv jarayoni jadvaliga muvofiq Universitet kengashining qarori bilan o'zgacha tartibda belgilanishi mumkin.

Kredit-modul tizimida 1 kredit o'rtacha 30 akademik soatlik o'quv yuklamasiga teng. Ya'ni talaba muayyan fandan tegishli kreditlarni to'plashi uchun ma'lum miqdordagi o'quv yuklamasini o'zlashtirishi zarur. O'quv yuklamasi bakalavriatda — 40 — 50% auditoriya soati, 50 — 60% mustaqil ish soatiga, magistraturada — 30% — 40% auditoriya soati, 60-70% mustaqil ish soatiga (malakaviy amaliyot va bitiruv malakaviy ishlari bundan mustasno) bo'linadi. Kreditning soatlardagi miqdori va o'quv yuklamasi miqdori Universitet kengashi tomonidan belgilanadi va Universitet veb-sahifasida shaffof tarzda joylashtiriladi.

Bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarida talaba odatda bir semestrda 30 kredit, bir o'quv yilida 60 kredit to'plashi belgilanadi. Semestr davomida talaba tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan kreditlar hajmi o'quv rejasida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarini o'z ichiga oladi. Talaba o'zining shaxsiy ta'lim traektoriyasini shakllantirishda har bir semestr uchun 30 kredit hajmidagi fanlarni o'zlashtirishni nazarda tutishi, ular tarkibida namunaviy o'quv rejasidagi majburiy fanlar bo'lishi shart.

Talaba bakalavriatda o'qish muddati kamida 3 yil bo'lganda 180 kredit, o'qish muddati kamida 4 yil bo'lganda 240 kredit to'plashi zarur. Magistraturada o'qish muddati kamida 1 yil bo'lganda 60 kredit, o'qish muddati kamida 2 yil bo'lganda 120 kredit to'plashi talab etiladi.

16. O'quv jarayonining monitoringi ta'lim olishning belgilangan natijalariga erishish, nominal mehnat hajmi hamda ularning haqqoniyligi va mosligini baholash maqsadida o'tkaziladi.

17. Ta'lim sifati samaradorligini ta'minlash Universitet tomonidan amalga oshiriladigan bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari ta'lim dasturining vakolatli tashkilotlar tavsifnomalari va talablariga moslikni ta'minlash jarayonlarini o'z ichiga oladi.

Ta'lim sifatini oshirish va professor-o'qituvchilar o'rtasida raqobatni shakllantirish maqsadida Universitet kengashi qaroriga asosan talabalarga fan doirasida professor-o'qituvchilarni tanlash imkoniyati beriladi. Bunda talabalar ta'limni boshqarish axborot tizimi portali orqali o'quv semestri boshida 1 hafta

muddat davomida o'zi tanlagan professor-o'qituvchining mashg'ulotida qatnashish uchun onlayn tarzda ro'yxatdan o'tadi.

18. Akademik qarzidor talabalarning tashabbusi bilan mavjud akademik qarzlarni topshirish maqsadida yozgi semestr Universitet tomonidan odatda ta'til vaqtida pulli asosda tashkil etiladi.

Yozgi semestrning davomiyligi akademik taqvim asosida bakalavriat ta'lim yo'nalishlari, magistratura mutaxassisliklari va kurslar bo'yicha belgilanadi.

Yozgi semestr quyidagi reglament asosida tashkil qilinadi:

talaba yozgi semestr boshlanguniga qadar Universitet O'quv-uslubiy boshqarmasiga o'zining yozgi semestrda o'qishi istagini bildiradi;

Universitet O'quv-uslubiy boshqarmasi ushbu talabalarga yozgi semestr uchun dars jadvalini tuzadi va talaba to'lov pulini to'laganidan so'ng darslarga kiritiladi;

yozgi semestr amaldagi baholash tizimi asosida talabalar bilimni shaffof baholash tamoyiliga ko'ra tashkil qilinadi.

Yozgi semestrga jalb qilingan professor-o'qituvchilarga soatbay asosida ish haqi to'lanadi.

5-bob. Akademik mobillik va kreditlarni tan olish

19. Akademik mobillikni ta'minlash va talabaning kreditlari Universitet tomonidan tan olinishida quyidagi hujjatlardan foydalaniladi:

fanlar katalogi;

belgilangan shakldagi ta'lim to'g'risidagi kelishuv, ma'lumotnoma va sertifikat.

Mazkur hujjatlar ta'lim olish natijalarini aks ettiradi va Universitetga kreditlarni tan olish va ko'chirib o'tkazish uchun asos hisoblanadi.

20. Talaba tomonidan Universitet ta'lim dasturi bo'yicha to'plangan kreditlar miqdori boshqa oliy ta'lim muassasasida belgilangan ta'lim olish natijalariga muvofiq o'zlashtiriladigan kreditlar miqdoriga teng hisoblanadi.

21. Talaba jo'natuvchi oliy ta'lim muassasasi tavsiyasiga asosan qabul qiluvchi oliy ta'lim muassasasiga akademik mobillikni amalga oshirish uchun zarur hujjatlarni topshiradi. Jo'natuvchi oliy ta'lim muassasasi tomonidan talabaga belgilangan shakldagi transkript taqdim etiladi.

22. Talabaning akademik mobillik davrida o'zlashtirilishi belgilangan ta'lim elementlarini jo'natuvchi oliy ta'lim muassasasining roziligisiz va u bilan kelishmasdan o'zgartirish mumkin emas. Xorijdagi hamkor oliy ta'lim muassasalari, markazlar va tashkilotlarning ta'lim dasturlarida belgilangan ta'lim olish natijalari jo'natuvchi oliy ta'lim muassasasining ta'lim dasturi bo'yicha ta'lim olish natijalariga mos kelishi yoki ularni to'ldirishi lozim. Mobillik vaqtida akademik yil ko'rsatkichlari tahlil qilinadi va ushbu Akademik qoidalarga asosan kreditlar tan olinishi belgilanadi.

23. Qabul qiluvchi oliy ta'lim muassasasida talaba tomonidan o'zlashtiriladigan o'quv elementlarining to'plami va ular oliy ta'lim muassasasining ta'lim dasturiga integratsiya qilinganligi ta'lim to'g'risidagi kelishuvda aniq ko'rsatiladi. Qabul qiluvchi oliy ta'lim muassasasida

o'zlashtiriladigan kreditlar miqdori xorijda o'qish davriga (3 — 6 oy yoki 1 — 3 yil) mutanosib bo'lishi kerak. Universitet tomonidan mobillik davrida talabani o'zlashtirgan (to'liq yoki qisman) kreditlari tan olinadi. Talaba Universitetga qaytib kelgach, mobillik davrida to'plangan kreditlar miqdoridan kelib chiqqan holda amaldagi tartib-qoidalar asosida uni keyingi kursga o'tkazish yoki kursda qoldirish belgilanadi.

24. Universitet akademik mobillik dasturi bo'yicha rejalashtirilgan ta'lim elementlarini o'zlashtirish uchun talabani belgilangan shakl asosida ro'yxatdan o'tkazadi va mobillik davrida ushbu elementlarni o'zlashtirish imkoniyatlari ta'minlanishi majburiyatini oladi.

25. Hamkor universitetlar, markazlar va tashkilotlar bilan birgalikda ishlab chiqilgan ta'lim dasturlari doirasida akademik mobillik uchun ta'lim to'g'risidagi kelishuvlarni tuzish zarur hisoblanmaydi.

26. Ta'lim to'g'risidagi kelishuvga muvofiq akademik mobillik davrida talabani bilim darajasini aniqlovchi ko'rsatkichlar Universitetning baholash tizimini boshqa baholash tizimlariga konvertatsiya qilish jadvali asosida qabul qilinadi.

27. Stajirovkani o'tash bo'yicha kelishuv talaba, Universitet va qabul qiluvchi tashkilot tomonidan uch tomonlama imzolanadi.

28. Stajirovka davomida talaba tomonidan o'zlashtirilgan bilimlarning oshkoraligini ta'minlash va ularni tasdiqlash maqsadida qabul qiluvchi muassasa tomonidan stajirovkani o'taganlik to'g'risida sertifikat beriladi.

6-bob. Talabalar bilimini baholash, qayta o'qishni tashkil etish, akademqarzdorlikni bartaraf etish, baholarni konvertatsiya qilish

29. Talabalar ta'lim dasturi doirasida o'qitish shaklidan qat'i nazar, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan belgilangan baholash mezonlari asosida baholanadi.

4. Universitetda talabalar bilimini baholashning amaldagi 5 baholik tizim bilan parallel ravishda 100 ballik tizim qo'llaniladi hamda baholash qaydnomasida quyidagi ekvivalentda aks ettiriladi:

- 0-59 (qoniqarsiz);
- 60 -69 – “3” (qoniqarli);
- 70-89 – “4” (yaxshi);
- 90-100 – “5” (a'lo).

30. Fan dasturida (sillabusda) belgilangan baholash tartibi hamda ijobiy baholar doirasida baholangan talabalarga kreditlar beriladi. Talaba belgilangan ta'lim olish natijalariga erisha olmagan taqdirda, kreditlar berilmaydi.

31. Baholash usullari fan yoki modul doirasidagi talabani yutuqlarini aks ettiruvchi va tasdiqlovchi yozma, og'zaki, amaliy ish, loyiha, portfolio va nazoratlar kabi turlarni o'z ichiga qamrab oladi. Baholash mezoni ta'lim olish natijasiga erishilganligini aks ettirishi shart.

32. Semestr yakunlari bo'yicha talaba muayyan fan bo'yicha yakuniy nazoratdan “qoniqarsiz” baho olsa, unga keyingi semestr boshlanguniga qadar yakuniy nazoratni bir marta bepul qayta topshirishga ruxsat beriladi.

Qo'shma fakultetda hamkor OTM tomonidan o'qitiladigan fan(lar) bo'yicha yuqoridagi sababga ko'ra, akademqarzdorlik(lar) yuzaga kelsa, muayyan fan(lar)dan yakuniy nazoratni qayta topshirish jadval asosida quyidagi muddatlarda:

- 1-kurs bo'yicha keyingi o'quv yilining sentyabr oyi davomida;
- 2-kurs bo'yicha joriy o'quv yilining iyul oyi davomida;
- 3-kurs bo'yicha keyingi o'quv yilining sentyabr oyi davomida;
- 4-kurs bo'yicha o'quv jarayoni jadvaliga muvofiq bitiruv malakaviy ishlarni tayyorlash uchun ajratilgan muddat davomida bir marta **bepul asosda** ruxsat etiladi.

Talaba GPA ko'rsatkichi 2,6 dan past bo'lganligi sababli kursdan qoldirilganda o'quv rejasida talaba o'zlashtirgan fan bo'yicha kredit farqi aniqlangan taqdirda, talabaga mazkur fanni **bepul asosda** qayta topshirishga ruxsat etiladi.

Nogironligi bo'lgan, yetim, kam ta'minlangan hamda oshirilgan kontrakt asosida 1-kursga qabul qilingan talabalarga, istisno tariqasida, akademqarzdor bo'lgan fanlardan bepul asosda qayta o'qish va qayta topshirishga ruxsat etiladi.

Yozgi semestrda akademik qarzdorlikni bartaraf etish uchun 30 kreditgacha bo'lgan fanlarni, kuzgi va bahorgi semestrlarda 20 kreditgacha bo'lgan fanlarni qayta o'zlashtirishga ruxsat etiladi.

33. Talaba GPA ko'rsatkichi 2,6 dan past bo'lganligi sababli kursdan qoldirilganda, quyi kursda o'quv rejasidagi talaba avval o'qimagan hamda akademik qarzdor bo'lgan barcha fanlar kreditiga mos to'lovni amalga oshiradi.

Qo'shma fakultetda yuqoridagi sababga ko'ra, kursdan qoldirilgan talaba o'quv yili uchun belgilangan miqdordagi kontrakt summasini to'liq to'laydi.

34. Talaba akademik qarzdor bo'lgan tegishli fan bo'yicha akademik qarzdorlikni bartaraf etmasdan, unga keyingi semestrdagi uzviy bog'liqlikdagi majburiy fanlarni o'qishiga ruxsat berilmaydi. Fanlar uzviyligi Akademik faoliyatni tashkil etish bo'limi tomonidan aniqlanadi hamda akademik qarzdor talabaga keyingi semestrda tegishli fanni o'zlashtirishga ruxsat berish bo'yicha qaror qilinadi.

O'qishini universitetga ko'chirgan talabalar fanlar farqiga mos kontrakti to'lab, tegishli fanlarni o'zlashtirishlari talab etiladi. Mos va o'xshash fanlar bo'yicha farqlar mavjud bo'lganda, mazkur fanlarni bepul asosda qayta topshirishga ruxsat etiladi.

35. Talabalarning o'quv semestri davomida joriy va oraliq nazoratlar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlari o'quv jarayoni jadvalida belgilangan muddatlarda HEMIS axborot tizimida aks ettiriladi. Joriy va oraliq nazorat baholarini qayta o'zgartirishga hamda qayta topshirishga yo'l qo'yilmaydi.

36. Kreditlarni ko'chirish Universitetda baholash tizimini boshqa baholash tizimlariga konvertatsiya qilish jadvalini boshqa oliy ta'lim muassasasida tuzilgan shunga o'xshash jadval bilan solishtirish asosida amalga oshiriladi.

37. Fandan akademik qarzdor bo'lgan davlat granti asosida o'qiydigan talabaga akademik qarzdorlikni bartaraf etguniga qadar stipendiya to'lanmaydi.

Stipendiya talaba akademik qarzdorlikni bartaraf etgan oydan keyingi oyning birinchi sanasidan boshlab amaldagi tartibga muvofiq hisoblanadi.

7-bob. Kredit-modul tizimida ro'yxatga olish xizmatini tashkil etish

38. Ro'yxatga olish xizmatlari (Ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi hamda Registrator ofis bo'limi) ta'lim va talabalar bilimini baholash jarayonlarini alohida yuritish, talabalar haqidagi akademik ma'lumotlarni elektron tarzda avtomatik boshqarish hamda yakuniy nazoratlarni o'tkazish maqsadida tashkil etiladi.

39. Ro'yxatga olish xizmati talabaga tanlagan mutaxassisligi bo'yicha yuqori darajadagi bilim, ko'nikma va malakalarga erishishda yordam berishga qaratilgan bo'lib, quyidagi funksiyalarni qamrab oladi:

o'quv jarayoni jadvalini tuzish va u o'z vaqtida bajarilishini nazorat qilish;

talabalarining fanlarga ro'yxatdan o'tishini nazorat qilish;

akademik guruhlarni shakllantirish;

oralik, yakuniy baholashlar va yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazilishini nazorat qilish;

ma'lumotlar bazasini shakllantirish va muntazam yangilab borish;

ta'lim olayotgan talabalarining ma'lumotlarini arxivga qadar saqlash;

transkript formalarini shakllantirish va talabalarining ma'lumotlarini kiritish;

talabalar kontingenti bo'yicha statistikani yuritish.

40. Ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi hamda Registrator ofis bo'limi O'quv-uslubiy boshqarma tarkibida olib boriladi. Universitetda byudjet mablag'lari doirasida yoki uning moliyaviy imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda byudjetdan tashqari mablag'lar hisobidan ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi tashkil etiladi.

41. Ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi hamda Registrator ofis bo'limi belgilangan jadvalga muvofiq talabalarni fanlarga ro'yxatdan o'tkazadi va talabaning shaxsiy ta'lim traektoriyasini shakllantiradi. Talabaning shaxsiy ta'lim traektoriyasi ular tomonidan mustaqil ravishda guruh murabbiyi yordamida namunaviy o'quv rejasi va tanlov fanlari katalogi asosida umumiy o'qish davri uchun tuziladi. Shaxsiy ta'lim traektoriyasiga har o'quv yilidan oldin o'zgartirish yoki qo'shimchalar kiritilishi mumkin.

42. Talabalarining shaxsiy ta'lim traektoriyasi asosida Ta'limning kredit tizimini boshqarish bo'limi hamda Registrator ofis bo'limi akademik guruhlarni shakllantiradi va biron-bir fanga yozilish yetarli bo'lmagan taqdirda, shaxsiy ta'lim traektoriyasini o'zgartirish zarurligi to'g'risida talabalarga xabar beradi. Talabaning shaxsiy ta'lim traektoriyasi shakllantirib bo'lingandan so'ng Registrator ofis bo'limi dars jadvalini tuzish uchun Universitet O'quv-uslubiy boshqarmasiga akademik guruhlar to'g'risida ma'lumot beradi.

43. Registrator ofis bo'limi har bir talabani ro'yxatdan o'tkazish sanasi va vaqtini belgilaydi (odatda, talaba tomonidan yetarli GPA ko'rsatkichlarini to'plaganligi va kontrakt to'lovlari amalga oshirilganligiga qarab). Birinchi kurs talabalarini ro'yxatdan o'tkazish ular bilan akademik va kasbga yo'naltirish tadbirlari amalga oshirilganidan keyin boshlanadi.

44. Talabalar tanlagan fanlarini har semestrning dastlabki birinchi haftasi ichida o'zgartirishi mumkin.

45. Birinchi kurs talabalarini ro'yxatga olish jarayoni quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

tyutor ro'yxatga olish xizmatidan biriktirilgan guruh talabalarining login va parollarini oladi, talabaga ta'lim jarayonini tushuntiradi, ta'lim dasturi bilan tanishtiradi, login va parol beradi hamda talaba portalidan foydalanishni o'rgatadi;

talaba professor-o'qituvchilar tomonidan o'tkaziladigan fanlar bo'yicha tanishtiruv taqdimotlariga qatnashadi, majburiy va tanlov fanlari bilan tanishadi va fanlarga ta'limni boshqarish HEMIS axborot tizimidagi talaba portali orqali ro'yxatdan o'tadi;

talaba ta'limni boshqarish HEMIS axborot tizimidagi portali orqali dars jadvalini aniqlaydi va darslarga qatnashadi.

8-bob. Talabalarni o'qishdan chetlashtirish, qayta tiklash, kursdan kursga o'tkazish mexanizmlari

46. Bir fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi. Yakuniy nazorat turiga kiritilmagan yoki kirmagan, shuningdek, ushbu nazorat turi bo'yicha qoniqarsiz baho olgan talaba akademik qarzdor hisoblanadi. Akademik qarzdor talabalar ta'til vaqtida yoki keyingi semestrlar mobaynida tegishli fanlardan o'zlashtirilmagan kreditlar miqdoriga mos ravishda bazaviy to'lov-kontrakt miqdoridan kelib chiqqan holda to'lovni amalga oshirgandan so'ng o'zlashtirilmagan fanlarni o'z hisobidan qayta o'qish huquqiga ega bo'ladi.

Semestr davomida darslarni uzrli sabablarsiz 74 soatdan ortiq qoldirgan talaba talabalar safidan chetlashtiriladi.

47. Ta'lim oluvchini kursdan kursga o'tkazish uning GPA qiymatini hisobga olgan holda amalga oshiriladi. Universitet talabalarni kursdan kursga o'tkazishda GPA ko'rsatkichini mustaqil belgilash huquqiga ega. Bunda GPA ko'rsatkichi 2,4 — 3,0 oralig'ida bo'lishi talab etiladi.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti talabalarini kursdan kursga o'tkazishda GPA ko'rsatkichi 2,6 va undan yuqori bo'lishi talab etiladi. GPA o'tish balini to'play olmagan talaba qayta o'qish uchun tegishli kursda qoldiriladi.

Talabaning fanlardan akademik qarzdorligi sonidan qat'iy nazar (shu jumladan, o'qishini mahalliy, xorijiy va nodavlat OTMdan universitetga ko'chirib kelayotgan) GPA ko'rsatkichi 2,6 dan past bo'lmasa, unga keyingi kursga o'tishiga ruxsat beriladi.

48. Xorijiy, nodavlat yoki mahalliy oliy ta'lim muassasalaridan Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga o'qishini ko'chirgan talabalar fanlar farqi bo'yicha kredit soatlariga mos to'lovni to'lab, tegishli fanlarni o'zlashtirishlari talab etiladi. Mos va o'xshash fanlar bo'yicha talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlari fanlar farqi sifatida hisoblanmaydi. Talaba tomonidan avvalgi o'qish joyida o'zlashtirgan

o'xshash fanlar bo'yicha soatlarda farqlar mavjud bo'lganda, mazkur fan soatlarini bepul asosda qayta topshirishga ruxsat etiladi.

O'qishni an'anaviy tizimida o'qib, muayyan fanlardan akademik qarzdorligi sababli kredit-modul tizimidagi kursda qoldirilgan talabalar o'quv rejasida o'tgan semestrlardagi mavjud fanlar farqlarini **bepul asosda** qayta topshirishlariga ruxsat etiladi.

49. Talaba uzrli sabablarsiz malakaviy amaliyot (bakalavriat ta'lim yo'nalishlarida ko'zda tutilgan barcha amaliyot turlari), ilmiy-pedagogik ish hamda ilmiy amaliyotlar (magistratura mutaxassisliklarida ko'zda tutilgan barcha amaliyot turlari)ga qatnashmagan, shuningdek amaliyot yakunlari bo'yicha «2» (qoniqarsiz) baho bilan baholangan hollarda, u akademik qarzdor hisoblanadi va GPA ko'rsatkichi qanday bo'lishidan qat'iy nazar kursdan qoldiriladi.

50. GPA ko'rsatkichi 2,6 dan past bo'lganligi sababli kursdan qoldirilgan talaba quyi kursda o'qishini davom ettirmasa, bir semestr davomida darslarni uzrli sabablarsiz 74 soatdan ortiq qoldirganligi sababli talabalar safidan chetlashtiriladi.

Semestr va o'quv yili yakuni natijalari bo'yicha akademik qarzdorligi bor ta'lim oluvchilar (malakaviy amaliyot, ilmiy-pedagogik ish hamda ilmiy amaliyotlardan tashqari) o'qishdan chetlashtirilmaydi. Kursdan kursga qolgan talabalar faqat qarzdor bo'lgan fanlarni o'zlashtirib ularga mos ravishda shartnoma mablag'larini to'laydi. Shartnoma asosida bir kursda qayta o'qish soni chegaralanmaydi. Jami ta'lim olish muddati bakalavriat uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 8 yilgacha, magistratura uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 4 yilgacha deb belgilanadi.

51. GPA ko'rsatkichi 2,6 dan past bo'lganligi sababli kursdan qoldirilgan talaba quyi kursda o'qishini davom ettirish bo'yicha kuzgi semestrda 15-sentyabrga qadar, bahorgi semestrda 15-yanvargacha qadar universitet rektori nomiga yozma murojaat qilishi talab qilinadi.

52. Ta'lim oluvchi O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari asosida o'qishni qayta tiklash va ko'chirish huquqiga ega. Ta'lim oluvchi tomonidan chetlashtirilgunga qadar o'zlashtirgan kreditlar miqdori Universitet tomonidan to'liq hajmda hisobga olinadi.

9-bob. Yakunlovchi qoidalar

53. Universitetda ta'lim olishning to'lov qiymati O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonunchilik hujjatlariga muvofiq belgilanadi.

54. Fanlar bo'yicha qayta ta'lim olish uchun to'lov qiymati Universitet tomonidan butun o'quv yilining kontrakt summasidan kelib chiqqan holda belgilanadi. Qayta ta'lim olish uchun to'lov mexanizmi Universitet tomonidan bir kredit qiymatini hisoblash asosida belgilanadi. Bir kredit qiymati o'quv yili davomidagi ta'lim olish uchun to'lanadigan bazaviy to'lov-kontrakt miqdorini rejalashtirilgan kreditlar miqdoriga bo'lish yo'li bilan aniqlanadi.

55. Talaba Universitet ta'lim dasturini muvaffaqiyatli o'zlashtirgan taqdirda, unga akademik darajasini tasdiqlaydigan diplom beriladi.